

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
PL 28
0023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntönne

luonnoksesta hallituksen esityksestä verontilityslain 5 a ja 13 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on 7.5.2018 pyytänyt Suomen Kuntaliitolta lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi verontilityslain 5 a ja 13 §:n muuttamisesta.

Luonnoksessa esitetään Verontilityslakia muutettavaksi siltä osin, kun se koskee yksittäisen kunnan yhteisöveron jako-osuuslaskentaan liittyvän metsävero-osuuden laskentaperusteita. Luonnoksessa esitetään käytännössä kahta muutosta laskentaperusteisiin. Ensinnäkin esitetään talousmetsien ja luonnonsuojelumetsien arvostuksen yhtenäistämistä. Toisekseen esitetään siirryttäväksi lakkautettujen alueellisten metsäkeskusten mukaisesta arvostusjärjestelmästä maakunnittaiseen metsien arvostukseen.

Luonnonsuojelualueella sijaitsevien metsien arvostaminen yhtäläisin perustein talousmetsien kanssa

Luonnoksesta käy ilmi, että nykyjärjestelmässä luonnonsuojelualueiden metsien arvostus on ollut alempi kuin vastaavien talousmetsien laskettaessa yhteisöveron metsävero-osuutta. Arvoissa on ollut myös vaihtelua suhteessa saman alueen talousmetsien arvoon. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, niin tähänkään mennessä ei ole ollut erityisiä perusteita sille miksi näin tulisi olla. Ennemmin voidaan katsoa olevan perusteltua ja kuntien kesken oikeudenmukaista sen, että talousmetsät ja luonnonsuojelualueiden metsät arvostetaan täsmälleen samalla perusteella, kuten nyt on esitetty. Nykyisessä järjestelmässä ne kunnat, joissa luonnonsuojelualueiden metsät muodostavat suhteellisesti suuren osuuden metsäpinta-alasta, ovat olleet muita kuntia huonommassa asemassa.

Kuntaliitto katsoo, että luonnonsuojelualueiden metsien arvostaminen talousmetsiä vastavasti on perusteltu muutos. Täten suojelualueet eivät vähennä kuntien saamaa yhteisöverosuutta ja esitetty järjestelmä tukee toisaalta metsien suojelua, mutta ei myöskään heikennä talousmetsien laskennallista arvoa järjestelmässä.

Alueellisten metsäkeskusten mukaisen laskennan korvaaminen maakunnittaisella laskentamallilla

Alueellisten metsäkeskusten mukaisesta laskennasta esitetään siirryttäväksi maakuntatasoiseen laskentaan. Alueelliset metsäkeskukset on lakkautettu vuoden 2015 alusta lukien. Laskentaa on kuitenkin vuoteen 2018 asti jatkettu vanhaan tapaan ylläpitämällä laskennassa kyseistä aiempaa aluejakoa. On sinällään perusteltua, että pidemmällä aikavälillä laskennallisesta aluejaosta luovutaan ja siirrytään johonkin muutoin perusteltuun aluejakoon.

Esitysluonnoksessa on laskentayksiköksi esitetty manner-suomen maakuntajakoa. Joidenkin alueiden osalta jako ei eroa lainkaan nykyisin käytössä olevasta aiempien metsäkeskusten mukaisesta laskennasta. Tämä tarkoittaa sitä, että muutoksella ei ole käytännössä vaikutusta alueen kunnille. Toisaalta taas esimerkiksi joillain alueilla, erityisesti pohjanmaalla, Kainuussa ja muutamissa kunnissa Uudellamaalla alueellinen jako muuttuu siten, että muutos vaikuttaa negatiivisesti kuntien laskentaperusteisiin. Vastaavasti toisilla kunnilla muutos vaikuttaa positiivisesti.

Kuten edellä mainitsimme, niin pidämme sinällään perusteltuna esitystä luopua laskennassa käytetystä alueellisten metsäkeskuksiin perustuneesta jaosta niiden olemassaolon päättyttyä. Nyt esitetyssä mallissa on kuitenkin ongelmia joita ei voida pitää kaikkien kuntien kannalta

oikeudenmukaisina. Kunnat, jotka hyötyvät luonnonsuojelualueiden aiempaa paremmasta arvostuksesta voivat hävitä enemmän siinä, että aluejakoa muutetaan maakunnittaiseksi. Maakunnittainen jako ei kuitenkaan ole suorassa yhteydessä siihen, että millainen metsän keskimääräinen tuotto on alueella.

Laissa Suomen metsäkeskuksesta (6.5.2011/418) ja sen 6 §:ssä säädetään maakunnallisista metsäneuvostoista. Laissa tarkoitettu maakuntajako ei kuitenkaan vastaa nyt lakiluonnoksessa esitettyä, vaan maakunnallisia neuvostoja on ainoastaan 14. Nämä vastaavat aluejaoltaan käsityksemme mukaan aiempaa alueellisten metsäkeskusten jakoa. Käyttämällä laskentaperusteena maakunnallisten metsäneuvostojen aluejakoa säilyttäisiin vastaava aluejako kuin nykyjärjestelmässä ja aluejaolle olisi säädösperäinen perusta. Maakunnallisten metsäneuvostojen tehtävistä on säädetty kyseisen lain 6 §:ssä. Laissa olevan luettelon perusteella voidaan todeta, että tehtävät painottuvat alueen metsätalouden yhtenäiseen kehittämiseen ja tehtävänä on muun muassa laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Täten tällä aluejaolla olisi selvä ja perusteltu yhteys alueen metsätalouden kanssa. Esitämmekin, että 18 maakunnan aluejaon sijaan laskennassa käytettäisiin vastaavaa aluejakoa kuin maakunnittaisien metsäneuvostojen osalta.

Esitysluonnoksesta käy ilmi, että valmistelun yhteydessä on mietitty myös vaihtoehtoja nyt esitetylle mallille. Viitattu malli, jossa metsien arvostus ei olisi riippunut alueellisista kantorahatuloista ja siten metsien alueellisista tuotoista, olisi tuonut ylikompensaatiota niille alueille, jossa metsän tuotto on keskimääräistä alhaisempi ja toisaalta alentanut metsäerän tuottoa alueille, joissa metsän tuotto on keskimääräistä korkeampi. Ottaen huomioon metsäerän taustan eli sen, että sillä kompensoidaan metsätaloudesta saatujen tulojen siirtymistä pois kunnallisverotuksen piiristä, niin ei olisi perusteltua olla ottamatta huomioon metsän keskimääräisen tuoton alueellisia vaihteluita. Täten kyseistä mallia ei olisi voitu pitää oikeudenmukaisena kuntien kesken ottaen huomioon metsäerän luonteen.

Ahvenanmaan kuntien yhteisöveron jako-osuuksien laskentaperusteiden toimittaminen Ålands kommunförbundetille

Suomen kuntaliitto on muutaman vuoden ajan saanut käyttöönsä kuntien jako-osuuksien laskentaperusteita Verohallinnolta sitä varten, että niitä voidaan käyttää tietojen oikeellisuuden varmistamiseen yhdessä kuntien kanssa. Muutos on osoittautunut tarpeelliseksi ja kuntia askarruttaneita asioita on voitu tarkistaa tietojen pohjalta asianomaisten kuntien kanssa. Viimeisen vuoden aikana on esille noussut tarve vastaavaan tarkasteluun Ahvenanmaan kuntaliiton ja alueen kuntien kesken. Nykylainsäädäntö ei ole mahdollistanut tietojen luovuttamista Ahvenanmaan kuntaliitolle. Täten esitetty muutos, joka mahdollistaa tietojen tarkistamisen myös Ahvenanmaan kuntaliiton ja kuntien kesken, on erittäin tarpeellinen ja perusteltu.

Yhteenveto

Luonnonsuojelualueiden metsien arvostaminen talousmetsiä vastaavasti on perusteltu muutos. Täten suojelualueet eivät vähennä kuntien saamaa yhteisövero-osuutta ja täten esitetty järjestelmä tukee toisaalta metsien suojelua, mutta ei myöskään heikennä talousmetsien laskennallista arvoa järjestelmässä.

Alueellisten metsäkeskusten mukaisesta laskennasta esitetään siirryttäväksi maakuntatasoiseen laskentaan. Esitämme kuitenkin, että luonnoksessa esitetyn maakuntajaon sijaan laskennassa otettaisiin käyttöön laissa Suomen metsäkeskuksesta (6.5.2011/418) ja sen 6 §:ssä tarkoitettu maakuntajako, jota sovelletaan maakunnallisista metsäneuvostojen osalta. Käytännössä tämä vastaa käsityksemme mukaan aiempaa alueellisten metsäkeskusten aluejakoa, ja muutos ei sinällään siten vaikuttaisi jako-osuus laskentaan verrattuna nykyjärjestelmään. Tämä poistaisi ehdotettuun maakuntajakoon liittyvät epäoikeudenmukaiset muutokset osalle kunnista ja säilyttäisi laskennassa perustellusti alueelliseen metsätalouteen liittyvän kytkennän.

SUOMEN KUNTALIITTO

Henrik Rainio
vs. johtaja, kuntatalous

Jukka Hakola
kehittämisspäällikkö, verotus